

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1.20, z dostavljanjem na dom K 1.50; s pošto celoletno K 20.—, polletno K 10.—, četrletno K 5.—, mesečno K 1.70. — Za inozemstvo celoletno K 30.—. — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo:
Učiteljska Tiskarna, Franciskanska ulica št. 8.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po-
pust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Amerikanske volitve.

Človek bi mislil, da nas amerikanske volitve ne morejo zanimati in sicer 1. ker imamo volitev doma dovolj in vendar niso časi nič boljši in 2. ker je Amerika nam tuja dežela in je vseeno, kako volitve izpadajo. To pa ni tako. Ako gre človek pri nas po deželi in se vsede recimo v nedeljo med ljudi, ki se pogovarjajo — bo videl, da je zanimanje za amerikanske volitve skoraj večje nego za domače občinske volitve... Saj je danes že malo družin v deželi, ki bi ne imele kakšnega sorodnika ali znanca v Ameriki — in oni, ki čakajo denarja, dobivajo pogosto le tolažilna pisma, češ da bodo sedaj volitve in da bo kmalu boljše. Tako sedi naš človek v nedeljo doma pred hišo in misli na amerikanske volitve. Ako se srečati dve ženski, bi lahko slišal sledeč pogovor: »Kaj pa Amerikanci? Ali vaša kaj piše?« — »Piše, ali ne pošlje nič.« — »Naš je tudi pisal; pravi da bodo zdaj volitve. Izvolili bodo »ovega« — prezidenta. Pod drugim — pravijo — bo boljše.« — »Tudi naš je tako pisal.« — Tako pogovori kažejo pomen amerikanskih volitev za nas. In Bog ve, kako si tak naš človek predstavlja amerikanske volitve! Gotovo se niti ne misli, kaj je to: amerikanske volitve, kak boj in hrup, kak krik in šum je v Ameriki ob tem času.

Zadnji teden se je sešel v Čikagi konvent, na katerem se določijo kandidati za prezidenta. Pravijo, da že dolgo ni bil v Ameriki tak boj, kot je letos.

Ali Roosevelt, ali Taft? to je vprašanje. V Ameriki se namreč izvolijo najprej narodni konventi, ti določijo kandidata za prezidenta in potem se šele vrši volitev. Glavno glasovanje bo šele 5. novembra. Narodni konventi zbirajo od 17. junija do 1. julija. S tem se začne volilni boj. Vključ ostri politični boj, ki jih nimamo pri nas, imamo mi komaj pojem, kakšne so amerikanske volitve, koliko stane agitacija, kakor sredstva porablja nasprotnik proti nasprotniku.

Republikanci zbirajo v Čikagi, na konventu je 1078 delegatov, demokrati se snidejo v Baltimoru, s 1094 delegati.

Prizorišče boja je danes Čikago, kjer se bje brezobziren boj med rooseveltovcji in taftovci. Časopisi pravijo Roosevelt »Teddy« — imenujejo ga »kričča« (»megafon«), ki vpije čez celo Ameriko. Debeluh Taft ima tudi svoje ime. Za sedaj kaže, da bo Taft na boljsem. V čikaškem konventu vključ silni agitaciji rooseveltovcji dobivajo taftovci večino.

Statistika kaže sedaj 26.999.151 amerikanskih držaljanov, ki pojejo dne 5. nov. volit prezidenta. Od teh je 48.9% amerikanskega rodu, 16.7% tujega rodu, priseljencev je 24.6% rncev 9.1%. Od teh milijonov glasov bodo dobili socialisti nekaj čez milijon glasov — druge glasove bodo dobili republikanci in demokrati. Do 1. 1904. je bil v med obema strankama ravnotežje tako, da ni imela nobena nad milijon večine.

L. 1904. je dobil Roosevelt 2.545.915 glasov večine, največ kar je kdaj dobil kak prezident. Po štirih letih 1. 1908. je dobil Taft 1.296.804 glasov večine. Letos ne bo dobil več Roosevelt grozi, da bo ustanovil svojo stranko če propade... Taft računa, da bo imel za se 480 delegatov, Roosevelt 465 delegatov. Oba imata navdušene pripadnike in prav tako zagrizene nasprotnike.

Boj za prezidenta pomeni boj za — službo. Na tisoče ljudi izgubi, ali dobi lahko službo; zato je tak boj med volilci.

Kako sedaj položaj kaže, bo Roosevelt propadel in bo ostal Taft prezident Združenih držav.

Ruska oboroževanja na morju.

Splošno pozornost je vzbudila te dni debata v ruski dumi o novem bojnem ladjevju. Vlada zahteva nič manj nego 502 milijona rubljev za oboroževanje na morju, t. i. 1255 milijonov kron.

Ta veličanska svota bi se delila tako: Za stavbo novih bojnih ladij je potreba 392 mil. rubljev, poleg tega je treba 16.400.000 rubljev za pomožne ladje, 13.133.000 rubljev za pristanišča, 70.900.000 za pristave v Revalu, Kronstadtu, Sveaborgu, Sevastopolu, Nikolajevu, Vladivostoku i. dr. Za izpopolnitev ladjedelnic je treba 16.654.000 rubljev. Ta program se izvrši v letih 1912.—1916. Vsako leto bi se dale sledeče svote: letos in l. 1913. se plača 114 milijonov rubljev, dve leti po 102 milijona rubljev, l. 1916. 82 milijonov rubljev. Od svote l. 1912. naj se porabi takoj 15 milijonov za ladijske stavbe.

To so velike svote. Poročevalec za obrambo države Hvoščinskij, ki je predlagal te svote pravi, da je Rusija sedaj bogata in da lahko utrpí te milijone — ne bo treba zanje nikakega posijla. Obramba države nujno zahteva tes vote, sicer preti resna nevarnost. Poročevalec je opozarjal na druge države, ki hite staviti ladjevje in celo Avstrija se ne boji ogromnih stroškov. Finančni poročevalec Opočinin je rekel, da finančne razmere Rusije še nikoli niso bile tako ugodne, kakor sedaj in da si Rusija lahko postavi veliko ladjevje.

Posl. Miljukov je v imenu kadetov izjavil, da kadeti niso proti ladjevju, ker bi se lahko zgodilo, da bi Nemci napadli Petrograd — vendar je proti tako obširnemu programu.

Puriškevič, znani črnosoteneč je pravil, da je treba, takoj staviti ladjevje. Vsaka minuta odlaganja pomeni veleizdajo.

Min. preds. Kokovcev je odgovarjal, da rusko bojno ladjevje ni namenjeno proti nemškemu bojnemu ladjevju — ampak, da ga zahteva splošna korist države.

Predlog je bila sprejeta. Vodja oktobristov Gučkov je zahteval, naj se pregleda splošni položaj države.

Znano je, da je bilo staro rusko ladjevje v rusko-japonski vojski skoraj uničeno. Od tedaj se Rusija ni mogla ponášati z velikim ladjevjem. Laško-turška vojna pa jo je opozorila na važnost ladjevja. Parkrat smo letos imeli bojne glasove iz Rusije: nastalo je vprašanje, ali bo potegnila Rusija z Italijani ali ne. In tudi proti Avstriji — tako so pisali listi — je praprak zavel sovražnen veter. Nemčija, Anglija, in druge države grade ladjevje — naravno, da se je lotila tudi Rusija dela — za bodočnost.

POLITIŠKA KRONIKA.

O novi vladni politični večini poroča organ čeških narodnih socialcev »Češke Slovo« naslednje: Med vladnimi strankami, katerim danes prištevamo Mladočehe, češke agrarce in

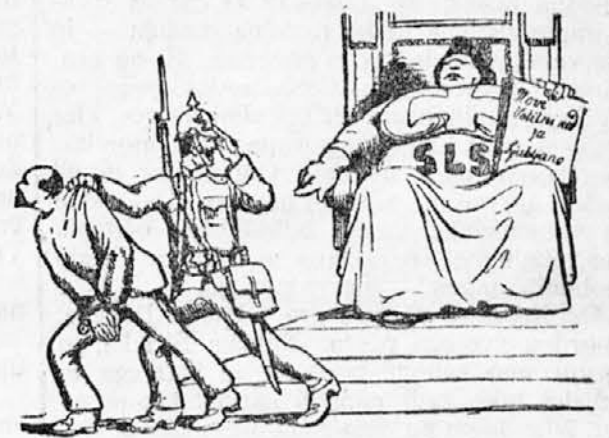
klerikalce ter vlado se vrše pogajanja glede pogajanja parlamentarne večine. Ti novi vladni večini se pritegnejo Nemci, Čehi (Mladočehe, agrarci in klerikalci) ter Poljaki, iz teh strank se sestavi novi parlamentarni kabinet, kot vodja novega parlamentarnega ministrstva se imenuje bivši ministrski predsednik dr. Beck. — Tako poroča »Češke Slovo«. Po tem poročilu je torej gotovo, da stopi večina češkega kluba v vladni blok, ki bo skušal urediti parlamentarne razmere; ali v Avstriji smo imeli že dosti parlamentarnih kabinetov, katerih nijedni pa še ni bil dorastel svoji nalogi, da bi upošteval enako želje prebivalstva in narodnosti. Tako torej tudi ni upanja, da bi imel slovenski narod od te vladne večine kake koristi, akoravno sedi v ti večini edini zastopnik naprednih Slovencev, ki je reden član mladočškega kluba. V težkih septembarskih časih sta sedela v kabinetu tudi dva Mladočeha, toda posledice teh časov trpimo Slovenci še danes! Mladočška stranka je izključno meščanska stranka, ki ima pred vsem svoje koristi pred očmi, zato se redkokdaj ozira na interese svojih narodnosti. Zato je tolikanj dvomljivejša, ako bomo imeli Slovenci od te nove vladne večine, ki je v nji tudi zastopnik naprednih Slovencev kakih koristi. Ko bomo videli prvi uspeh, takrat nam bo mogoče šele soditi.

Avstrijska poslanska zbornica je prešla v podrobno razpravo o obrambni reformi. Vršila so se nekatera glasovanja, katera je izzvala opozicija, v prvi vrsti socialni demokratje. Seveda so bili vsi protipredlogi odklonjeni, nakar je poročevalec brambnega odseka dr. Sommer otvoril podrobno razpravo. Prišli so v debato tudi razni manjšinski predlogi, poslanec Liebermann (soc. dem.) je povdarjal, da ne pomenja predložena brambna reforma nikakega napredka, temveč le odškodovanje nižjih slojev! Podrobna razprava še ni končana ter se nadaljuje v prihodnji seji.

DNEVNI PREGLED.

Gerent Oražem kot zlorabitelj uradnih listin in goljuf. Z ozirom na notico v »Dnevu«, v kateri smo dokazali, kako je gerent Oražem v Mostah zlorabil svojo uradno dolžnost, ko je izdal uradno potedilo, da je hiša Marije Celarec dogotovljena, se je danes vršila na licu mesta komisija, ki jo je odposlala »Mestna hranilnica«. Ta komisija je konstatirala, da je županski gerent Oražem naravnost goljufil »Mestno hranilnico«, ko je izdal uradno potedilo, da je hiša Marije Celarec dogotovljena, v resnici pa je ta hiša še neizgotovljena. Istočasno je komisija »Mestne hranilnice« konstatirala, da je Oražem istotako goljufal temeljem krive uradne izpovedi isti zavod, glede stavbe Leopolda Kosa. Oražem se je pri današnji komisiji obnašal skrajno predrzno, in hrulil člane komisije, da njegova uradna izpoved nikogar nič ne briga! Člani komisije so se zgražali nad postopanjem tega zloglasnega gerenta in v svojem zapisniku konstatirali, da je Oražem temeljem svojih uradnih izpovedi goljufal »Mestno hranilnico«! Pozivljemo zadnjič in odločno državno pravdnistvo, da naj poseže vmes in uvede preiskavo proti Oražmu, ki mu je bilo že temeljem obravnave proti Črnetu dokazano malomarno gospodarstvo z občinskimi denarjem! Sedaj pa še to nezasišano zlorabljanje uradne oblasti proti »Mestni hranilnici«, kar temelji na zakonih proti goljufiji! Ako državno

Klerikalna strahovlada.

Na prsih križ — in na trebuhu S. L. S. — tako podjarmila slovenski svet je ves.

Prišel je Ribnikar povedal je resnico — in rekla je: »Zandar, peljite ga v temnico!«

Nam ni treba svetovalcev naprednjakov — liberalcev, mi imamo že Lampete, ki nam dajejo nasvete, kdor loti se klerikalcev, čutil pest bo maščevalcev.

Kaj nam mar, če ljudstvo strada, naša stvar — je sveta strahovlada.

Če kdo se nam ne pokori, naj naše roke se boji.

Da Ribnikar — poslanec ne bo spet sestavili — smo nov volini red.

Tak naprednjake bomo vas ugnali in na krmlju — bomo mi ostali...

Pred manoj trepeti in trese svet se ves... Tako je vladala na Kranjskem S. L. S.

Danes veselica v Hribarjevem gaju.

pravdnistvo ne stori svoje dolžnosti, tedaj bodo govorili merodajni faktorji! Torej g. Luschan, tu imate priliko, da greste na delo in stopite na pot navadni goljufiji!

Lampe žonglira naprej v včerajšnjem »Slovencu« ter Sukljetu očita, da je bistvena stran Sukljetovega značja izpreminjanje politiškega prepričanja. Psuje Sukljeta na vse mogoče načine in mu podtika najraznejša sumničenja, a niti z eno besedo se ne dotakne njegovih strokovnjaških izvajanj. To je značilno, Lampe se boji, boji se moža, ki mu je tudi kot renegatu odveč klerikalno bankerotno postopanje.

paseta oči nad mojim nesrečnim rojakom. Eden izmed njiju je podržal umirajočemu svetiljko pred obraz in se zagrohotal porogljivo s tovarišem vred. Nato zagleda mož s svetiljko vno, ki je stalo na mizi. Vzame kozarec, dvigne ga s peklenskim rezanjem Hubertu do ust in ga pogtegne, ko mu nagne ubožec nehotno glavo naproti, naglo nazaj ter si privošči sam krepak požirek. Toda še tisti hip zakriči na glas, mahne z rokami divje okrog sebe in pade mrtev na tla. V osuplu grozi je strmel tovariš nanj. Nato ga popade praznovrnen strah; tudi on zakriči na vse grlo in zbeži kakor blazen. Se nekaj časa sem ga slišal dirjati po cesti, dokler ni zamrl topot njegovih bežečih korakov v daljavi.

Goreča svetiljka je stala še vedno na mizi, in v njeni luči sem videl, da visi glava nesrečnemu Hubertu na prsi, da je torej mrtev. Izgub do kozarca je bil njegov poslednji znak življenja. Nekje v hiši je tikala ura, drugače je bilo vse tiho. Na steni je visela iztegnjena postava Francozova, na tleh je ležalo brez giba telo Španjola, in obadva je obsevala rožena svetiljka s svojo medlo lučjo. Privrkat v svojem življenju sem se zdrnil od groze. Videl sem bil pač desetstisoč ljudi, pohabljenih na vse mogoče načine, toda pogled nanje me nikoli ni prevzel tako kakor ti dve bledi, nemi trupli, moja tovariša v tem žalostnem domu. Planil sem na ulico kakor prej Španjol, z edino skrbjo, da se oddaljim od te hiše smrti. Zavest se mi je vrnila šele, ko sem pritekel do stolne cerkve. Tam sem ostal ves zasopel in se skril v njeni sencí. Upri sem roko v bok in poizkušal zbrati svoje misli ter preudariti, kaj mi je storiti. Ko stojim tako, udari dvakrat veliki zvon. Ura je bila torej dve. Ob štirih je imela biti kolona za nasok zopet na svojem mestu. Za dejanje sem imel potemtakem le še dve uri časa.

LISTEK.

CONAN DOYLE:

Zgodbe napoleonskega huzarja

Kakor sem si mislil že prej, je vodila ta široka cesta na glavni trg, ki mi ga je bil znanomoval general. Razsvetljevali so ga ognji, in vmes je mrgolelo vojakov. Naglo sem hitel dalje, ne meneč se za par ljudi, ki so me nagovorili. Zavil sem mimo stolne cerkve v popisano mi ulico. Ker sem bil tukaj v tistem delu mesta, ki ga nismo mogli napasti, nisem videl nobenih vojakov in luči. Razen samotnega svita, ki je padal skozi neko okno, je bilo vse temno. Tiste hiše med krčmo in čevljarico nisem iskal dolgo. Toda luči ni bilo videti v njej, in tudi vrata so bila zaprta. Pritisnil sem previdno na kljuko in začutil, da popuša. In mogoče mi je bilo ugeniti, kdo je notri, ali moral sem poizkusiti. Odrinil sem vrata in stopil v hišo.

Bilo je tema kakor v rogu — posebno, ko sem zaprl vrata za seboj. Tipal sem okrog sebe in zatipal naposled mizni rob. Nato sem obstal in prevdarjal, kaj naj storim sedaj in kako bi izvedel da tega Huberta, ki se nahajam v njegovi hiši. Najmanjša napaka je utegnila povzročiti ne le moj pogin, marveč tudi neuspeh mojega podjetja. Morda ni stanoval tukaj sam, nego pri kaki španjolski rodbini in moj poset ga je mogel pogubiti prav tako kakor mene samega. Malokdaj v življenju sem tičal v neprijetnejšem položaju, mes amis. Takrat pa se mahoma zgodi nekaj, da mi je kri zastala v žilah. Naravnost v uho mi zašepeče neki glas: »Mon Dieu! Oh, mon Dieu! Mon Dieu!« Zvenelo je kakor iz ust človeka, borečega se s smrtjo. Na-

to je sledilo ječanje, in v naslednjem hipu je bilo zopet vse tiho.

Mrzel strah me je izpreletel. Bilo je strahota slišati, a vendar me je navdalo z nekako nado, kajti bili so francoski glasovi.

»Kdo je?« sem šepnil.

Začel sem ječanje, a ne odgovora.

»Ali ste vi, gospod Hubert?«

»Da, da, mi zažeci v uho, tako tiho, da sem komaj slišal.« Vode, vode, za božjo voljo, vode!

Tipal sem dalje, toda zadel sem ob steno.

Zopet sem začel ječanje, a zdaj je bilo nedvolbeno tik nad mojo glavo. Segel sem kvišku, pa nisem utipal ničesar drugega kakor zrak.

»Kje pa ste?« vzkliknem.

»Tukaj, tukaj!« šepne tiho čudni, drhteči glas. Iztegnem roko ob steni in pridem do gole noge. Bila je v isti višini z mojo glavo, in vendar, kolikor sem mogel utipati, ni imela podlage.

Od groze omahnem nazaj. Nato izvlečem kresilo in ukrešem luč. Ob prvi iskri se mi je zazdelo, kakor da bi plaval pred mano človek v zraku; osupnil sem tako, da mi je padlo kresilo iz rok. Z drhtečimi prsti sem zopet ukresal ogenj, in zdaj ni gorelo samo netilo, nego tudi voščenska. Podržim jo kvišku. Kar sem videl zdaj, je sicer pomanjšalo moje strmenje, a še povečalo mojo grozo.

Mož je bil pribit na steno, kakor pribijejo včasih podlasico na skednjeva vrata. V roke in noge je imel zabite debele žeblice. Duša je bila revežu na jeziku, glava mu je klonila na prsi, in jezik mu je visel črn in zatekel iz ust. Umiral je od žeje ravnotako kakor od svojih ran, in nečloveški mučitelji so bili postavili nalašč kozarec vina predenj na mizo, da bi povečali njegove muke. Pomolim mu ga do ust. Požiral je še in njegove ugašajoče oči so nekoliko oživele.

»Ali ste Francoz?« je zašepetal.

v rokah. Za dušni blagor Antona Aškerc je molila.

Z enim pogledom je premotril Aškerc to pestro družbo in je zmalaj z glavo. »Kje pa so drugi? Kje je Trubar, Dalmatin, Vodnik, Prešeren, Jurčič, Gregorčič? Kje so moji prijatelji?« je vprašala. »Jih ni tukaj, jih ni,« mu ožogovoril sveti Peter. Odšli so nam. Kako pa naj človek tudi izhaja tukaj? Komaj izpregovoriš kako bolj odkrito besedo, pa te že gredo denuncirati, kanale! Že davno so nam ti fadatični ljudje vse preganili, kar je bilo količkaj prida. Gregorčič, ki je bil potrpežljiv kakor ovca, nam je ušel ravno pred enim mesecem. Mene tudi ta portirska služba že nič več ne veseli. Rad bi se je iznebil, pa ni nobenega namestnika. Zadnjič smo postavili sem svetega Florijana — za poizkušnjo, revež je samo tri dni zdržal. Kadar vam pride taka-le tercijska hudournica, kaj mislite, da je to malenkost? Se Kristus je nekam izginil. Tri dni ga že nisem videl. Kaj mislite, da ga ne boli, ko vidi, kaj vse se godi na svetu v njegovem imenu? Na vašega Jegliča je silno hud zaradi rdečice in modre brošure. Pa sploh na celo tisto družbo po Kranjskem. »Kaj sem jaz — tako učil?« — toži venomer. O, če se zijezi, jim bo slaba predla! Saj veste, kako je napodil kramarje iz templja.

Se bi bil govoril sveti Peter, da ga ni prekinil pesnik: »Kam pa so šli moji prijatelji?« K njim hočem.

In šla sta molče od nebeških vrat... Rožljaje se so odprla velika preumetno izdelana bronasta vrata.

Čudovita svetloba je skoro oslepila pesnikove oči. Sijajna družba se mu je prikazala. Na nizkem gričku je stal Kristus v snežnobeli halji in okoli njega vsi, ki so v življenju kakor on trpeli za resnico, ki so jo iskali. Sokrates, Seneka, Bruno, Hus, Komensky, Trubar, Tolstoj itd. itd. Blaženost je bila razlita po njih obličjih. Nič več ni bilo na njih sledu pozemskega trpljenja.

»Nov prijatelj prihaja k nam,« je izpregovoril Kristus. »Pozdravljen bodi, ki si prišel med nas. Odpodij si po zemskem trudu in vesele se z nami.« In objel je Kristus slovenskega pesnika — mučenika.

Prihitiel je Trubar in Dalmatin z njim, Vodnik in Prešeren in Jurčič, Kette in Murn, Gregorčič in Trdina in stiskali so mu roko. In Trubar je kot najstarejši med njimi povzel: »Že smo mislili, da te ne bo sem gori...

Zadnjič smo čitali »Slovenca«, ki te je zelo sumljivo hvalil. Skoraj bi te bili v zadnjih hipih naredili za klerikalca... Veseli nas, da si dobojeval boj do konca in si ostal samemu sebi zvest. Vemo, kako je trnjeva pot, po kateri hodijo vsi, ki so hoteli slovenskemu narodu koristiti. Vsi mi, ki smo položili svoje življenje v delo, da bi vzdignili narod iz telesnega in duševnega robstva, smo hodili to pot trpljenja in preganjanja. Usojeno je tako...

Pristopil je Vodnik in je pozdravil pesnika: »Vidi se,« je rekel, »da je na Kranjskem čimdalje slabše. Pred to leti je bilo boljše. Takrat sem zapel »Hričja oživljena« — pa se mi zdi, da čimdalje bolj umira. Ti si vendar povedal še kaj pametnega — ne vem, kdo si bo zdaj upal z besedo na dan. — Mi smo imeli opravka z janzenisti — zdaj so zavladali klerikalci — ti so še hušji.

Prisnel se je Prešeren s prijaznim obrazom in je rekel: »Zdrav bodi, prijatelj. Vidi se, da se vremena Kranjcem še dolgo ne bodo zjasnila. Včasih smo se bili z enim Kopitarjem, — zdaj je pa že cela Kopitarjeva ulica, ki se bori proti nam. Še dolgo ne bo boljše — toda dobro si jih pritiskal...« in mu je krepko stisnil roko.

Prišel je Kette in je rekel: »Nekoliko ste se sprijeli z mojimi mladimi prijatelji. Toda nič hudega. Bil sem vesel, ko sem te zagledal ob sebi v oni težki uri...

Gregorčič se je približal počasi in je objel svojega davnega prijatelja: »Tu nas družijo ljubezen,« je rekel, »saj si povedal, da iz našega revnega rodu je največ mučnikov.

Tako je pesnik obstal v krogu svojih prijateljev. Naenkrat se je pod njimi razjasnilo — oblaki so se razgrnili in pokazala se je krasna slovenska zemlja. Visoke gore so se dvigale nad zelenimi polji; Triglav se je svetil v celji svoji krasoti in okoli njega so se kopali v solnčni luči sneženi vrhovi... Tam na severu se je valila mogočna Drava — niže doli je šumela bistra Sava — tam na jugu je hitela peneča se Soča in ob skalnih bregovih se je razlivala sinja Adrija. »Glej jo, domovino,« je vskliknil ves radosten Trubar. In v sredi domovine se je pokazalo belo mesto — Ljubljana — po mestu se je pomikal pogrebni spreved. Molče so gledali nebeščani na zemljo.

In so videli, kako se pomikajo po mestnih ulicah sokolske vrste, kako stopa za njimi mladina, kako se vrste venci — in cela množica se pomika za krsto. Po ulicah pa stoje ljudje in gledajo pogreb.

In pesnik je gledal obraze v vrstah in se je zamislil. »Ni da bi obupali,« je rekel Trubar. »Lepa je domovina in narod je zlata vreden.

»Oboje sem ljubil in verjel sem v oboje,« je rekel Aškerc, »zato sem upal. Ne spadajo vsi k pogrebu, — vem — niso vsi, ki so v duhu z menoj, toda mladina — ta je resnična... Vidim, da so med njimi ljudje, ki ločijo v eni osebi misleca od pesnika kakor da bi mogel človek narod ločiti od domovine, ali pa domovino ločiti od sveta...

In so videli, kako so se množice vsule na pokopališče pri sv. Krištofu, kako so zagnile grobove naokoli, kako se je odprla grobnica — počivališče utrujenih slovenskih delavcev — in govornika so videli, ki je stopil na vzvišeno mesto in je govoril množicam...

Potem je oblak zakril zemeljske nižave... V družbi svojih prijateljev je odšel pesnik po obširnem svetlem prostoru in je videl mnogo znancev, s katerimi se je poznal na zemlji, in se je z njimi pozdravil. Potem pa je zavladal sveti mir in tišina po vsej miru in je prešel spomin na pozemske čase...

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

DRŽAVN ZBOR.

Dunaj, 22. junija. Zbornica je bila danes dopoldne izredno maloštevilno obiskana. Sejo je otvoril predsednik ob navzočnosti samo 27 poslancev, ter konstatiral sklepčnost. Govorila sta poslanca Leuthner in Fresl. Poslanec Fresl je govoril dve uri ter označil opozicijsko stališče svojega kluba napram brambeni predlogi. Zato je poslanec Fresl koncem svojega govora postavil predlog, da naj predsednik konstatira sklepčnost seje in zaključi sejo. Podpredsednik Pogačnik je razumel le prvi del njegovega predloga, ter je ta predlog smatral za nedopusten po poslovniku, ker je predsednik konstatiral sklepčnost. Zato je predlog poslanca Fresla zavrnil.

Nato je govoril poslanec dr. Tresič - Pavličič. Izjavil je, da ne bo govoril praznim klopem, ter je prosil podpredsednika Pogačnika, da zaključi sejo, ker je zbornica premalo številno obiskana. Obenem pa naj konstatira tudi razmerje glasov. Temu predlogu je podpredsednik Pogačnik ustregel. Opozicija je hitela iz dvorane. Ker pa je podpredsednik zelo dolgo zvonil je prihitelo iz kuloarjev nad 100 vladnih poslancev, ter je bil na to Tresičev predlog s 138 glasovi odklonjen. Burni prizori so se odigravali v zbornici. Ko je hotel Tresič začeti svoj govor, je predsednik izjavil, da je izgubil besedo vsled svojega predloga ter da ne pride več na vrsto. V kuloarjih se je zadeva na to mirno rešila, podpredsednik Pogačnik je izjavil, da je Freslov predlog preslišal, vsled česar pride dr. Tresič pozneje k besedi. Nato se je razprava nadaljevala ter je poslanec Winarsky napadal vladne stranke, ki prepuščajo opoziciji, da vzdržuje sklepčnost zbornice, ko gre za brambno reformo.

Hrvaško - slovenski klub in Pravaši.

Dunaj, 22. junija. Kritičen položaj v Hrvaško - slovenskem klubu se je zopet poostiril. Dasi je dr. Sušteršič desaturiral poslanca Žitnika, vendar Pravaši s tem še niso zadovoljni in smatrajo to le za primerno pokoro. Nezadovoljni so tudi glede tozadevnih objav v današnjih dunajskih listih.

KORUPCIJA NA OGRSKEM.

Budimpešta, 22. junija. Slučaj poslanca Erczyja, ki je streljal v parlamentu na Kovácsa, ko je ta ustrelil proti Tiszi dokazuje, kako korupcija vlada na Ogrskem. Posl. Erczy, ki pripada vladni stranki, je takoj po dogodkih v zbornici javil policiji, da je v splošnem razburjenju streljal tudi on. A na policiji so ga prosili, da naj molči o vsem tem; isto mu je svetoval tudi ministrski predsednik Lukacs. Sedaj pa Erzy v časopisju objavlja odprto pismo, v katerem izjavlja, da ga je policija in nato Lukacs pregovorila, da naj molči o svojem streljanju. Res lepa vlada in policija, ki zakrivi taka dejanja!

CUVAJEVA NASILJA.

Zagreb, 22. junija. Aretirali so znanega in odličnega hrvaškega književnika Milana Marjanovića, rodni iz Kastva v Istri, češ, da je v zvezi z dijaškim listom »Vale«. Dokazati mu niso mogli ničesar, vendar je policija izdala razsodbo, po kateri se izreka desetletno izgnanstvo znamenitega pisatelja iz Hrvaške. Iz ječe so ga naravnost odpravili na mejo ter mu niso dovolili, da bi se sestal s svojo soprogo in otroki.

NOVO ČRNOGORSKO MINISTRSTVO.

Cetinje, 22. junija. Dolgo časa sem napovedano demisijo ministrskega predsednika dr. Tomanovića je kralj Nikita sredi prejet. Sestavo novega kabineta je poveril generalu

Mitar Martinoviću, posle notranjega ministrstva je prevzel zloglasni Jovo Plamenac, justice in prosvete dr. Sekula Drlejić, finance Dušan Vukotić. Reakcionarni sistem ostane torej popolnoma isti kljub izpremembe vseh!

† PENČO SLAVEJKOV.

Zagreb, 22. junija. Danes je posebna deputacija bolgarske prestolnice prepeljala skozi Zagreb v umetni žari pepel prvega bolgarskega pesnika Penča Slavejkova, ki je umrl v Lago Brumato ob Comskem jezeru v Italiji. Pogreb se vrši na stroške mesta Sofije. Ministrstvo prosvete je izdalo razglas, da se zbirajo prispevki za veličasten spomenik premnulega pesnika.

RUSKA DUHOVŠČINA PROTI USTAVI.

Peterburg, 22. junija. Pred volitvami za rusko dumno je začela ruska duhovščina že na povelje svetega sinoda z najstrastnejšo agitacijo. Vrše se povsod eparhijske konference, ki sprejemajo resolucije, da more iti duhovščina v volilni boj za vladne stranke, ker le na ta način je mogoče, da se povrne carju popolna moč in da se odpravi ustava, ki Rusiji prinaša veliko škodo.

ITALIJA IN FRANCIJA.

Peterburg, 22. junija. Potrjuje se, da je prva in najvažnejša naloga novega ruskega poslanika v Rimu grofa Krupenskega izgladiti precej negotovo razmerje med obema državama, ki je v zadnjem času precej neprijeteljsko.

RUSIJA IN TURŠKA.

Peterburg, 22. junija. V ruskem ministstvu zunanjih del se smatra kot glavna naloga, da se prepreči na vsak način vsake nadaljne posledice italijansko-turške vojne. Ruski poslanik v Carigradu Mihajlo pl. Giers pa ima nalogo, naj konečno dovede do definitivne rešitve dardanelskega vprašanja. Kolikor bolj se širi baza tega konflikta, toliko aktualnejše postaja to vprašanje, akoravno Rusija ne želi, da se zaplete vanjo. Vendar pa prevladuje v ruski diplomaciji prepričanje, da bi bilo najbolje, ako se posreči Italiji popolnoma uničiti Turško, ker bi to pomenjalo tudi najnaravnejšo rešitev dardanelskega vprašanja. To prepričanje ruske diplomacije je tudi neposredni vzrok skupnih interesnih točk italijanske in ruske zunanje politike.

Za kratek čas.

Kmet (ki v prvič vidi avtomobil) proti svojemu prijatelju: Slišal sem, da se s takimi vozovi vozijo samo hudobci, eden mi je celo pravi, da so včasih ravnotako napravljeni, kakor da bi prišli naravnost iz pekla.

Prijatelj proti kmetu: Kako pa govoriš. Ta dva, ki sta se sedaj peljala mimo, nista nihče drugi kot doktor Šusteršič in doktor Lampe, ali jih ne poznaš?

Kmet: Opazil sem samo, da sta prav črna, zato sem se spomnil, kaj sem nekoč slišal.

»Boltatu Pepe« pošilja vsak teden iz Kodeljevega svoje pozdrave. Midva, ki sva ga hotelo osebno poznati, sva se napotila neko soboto zvečer na Kodeljevo. Da ga zalotiva kje na prostem, sva dobro vedela, saj sam vedno trdi, da rad vagabundira, stalnega bivališča pa, da je na Kodeljevem.

»V gradu menda ja ne stanuje?« pravi moj prijatelj.

»V grajskem hlevu preje, ali ne vidiš njegovo sliko, izgleda kakor postopač,« odgovorimo jaz in mu pokažem sobotnega »Slovenca«.

Preiskala sva vse, toda zaman, nisva ga mogla najti. Ko tako hodiva svojim potom, zlasti naenkrat moj prijatelj neko vršenje v bližnjem grmiču. Midva stopiva bliže, in glej ga spaka, pred nami je stal »Boltatu Pepe« ravno, ko je »palco lomil«.

Dva radovedneža.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Deklica se sprejme v delikatesni trgovini in vinarini. Kje, pove »Prva anonimna pisarna«.

Spretnega krojaškega

pomočnika

samo za boljše delo sprejme takoj

FRAN KRAIGER, krojaški mojster, Gosposke ulica šte. 5.

Z julijem 1912 začne »Slovenski Ilustrovani Tednik« občasno objaviti nov romar

„V službi kalifa“.

„V službi kalifa“ je najznamenitejši roman izra vlade Arabcev v Španiji. Ta roman je od konca do kraja zelo zanimiv, tako da bralec nestrpno pričakuje nadaljevanja, ki ga seznanja z vedno zanimivejšimi doživljaji glavnih oseb. V romanu se opisuje usoda jugoslovanskega kristjanskega kraljeviča Strezinja, ki je bil prijatelj poveljnika telesne straže arabskih kalifov (cesarjev) Wadha el Ameri in usoda kristjanske deklice Fatime. Kot kraljevi odposlanec je Strezinja v sužnji Fatimi spoznal svojo rojakinjo. Fatima se je zaljubila v Strezinjo ter mu je po burnih dogodkih na dvoru rešila življenje, a on pa njej zlato prostost. Ta roman je poln zanimivih zapletljivosti in pretresljivih prizorov. Roman „V službi kalifa“ ni nikak šuntroman, temveč ga je spisal odličen pisatelj dr. Vel. Deželič.

— 528 —

samo mignil z glavo v pozdrav, stopil k niemu in dejal:

— Vojvoda burgundski, je dobrodošel pri Cabocheu.

Ivan Nevstrašni je stopil k velikim mizi, na kateri je bilo polno kositernih posod napolnjenih z vinom, pograbil prvo in s teatralično preprostostjo je napil Cabocheu:

— Mojster Caboche, je dejal, ljubi ste pri meni na moje zdravje, in na mojo slavo. Jaz pa napijem na zdravje vaši podjetnosti in vaši sreči, ki je obenem moja sreča!

Trčnil je z nagovorjenim in izpraznil čašo na dušek. Drugi so sledili njegovemu zgledu. Vse vprek se je napajalo in nazdravljalo, zaslišala so se žuganja, kletve, pridružen šum je naplonil prostor in se zibal zaeno s svitom plapolajočih bakej semtertja. Najrazočnejši pa je bil krik:

— Smrt Armanjčanom. Dol z Armanjčani!

— Smrt tiranom, so klicali meščanje, češ, za nje niso le Armanjčani edini sovražniki!

— Živijo svoboda! je zaklical Caboche s tako resnim glasom, da se je vojvoda neprijetno zganil dirnen.

Ko se je trušč polegel, se je obrnil vojvoda h Cabocheu in njegovim prijateljem.

— Gospodje, oprostite mi, da prihajam malo pozno na omenjeni kralj. Zgodilo se pa ni iz omalovaževanja niti iz strahu, kakor meni mojster Caboche. Zvedeti sem le moral, kaj nameravajo naši skupni sovražniki, Armanjčani. Sedaj vem in vani hočem povedati.

VII.

Kako je bila sklenjena občanska vojska.

Passavant je takoj spočetkoma zapazil dve stvari, ki sta bili zanj velikega pomena. Skupščina je zborovala v okrogli dvorani, ki je mogla radi svoje obširnosti zlahka vsprejeti čez stotino oseb. Sem se ni iztekal drug rov nego ta, v katerem se je pravkar nahajal. Ravno nasproti temu hodniku preko okrogle dvorane je začlenjalo stopnišče, po katerem so ljudje prišli pod zemljo. Vsaka nevarnost, da bi mogel zaiti, je bila s tem dejstvom zanj odstranjena. Sigurno je mogel računati z možnostjo, da dospe po onih stopnjicah na beli dan. Kakorkoli trdno naj se zapirajo vrata na vrhu stopnjic, preje ne bo miroval, da jih odpre.

Duh svobode in slast do življenja sta se naselila v Passavanta. Začel se je zanimati za zborovalce.

Štel je in naštel trideset meščanov in dvajset Burgundcev. Govorili so s poudarkom in pazno poslušali.

Dana je bila možnost, da bi se plemič neopažen priplazil do njih se pomešal med nje in z njimi mirno odšel, ko bi bil pogovor končan.

V slučaju pa, da bi mu bilo bližanje onemogočeno, bi moral počakati, da obiskovalci katakomb odidejo in da udre vrata.

Pripravljen je bil za oba slučaja. Stisnil se je v plitko dolbino v skali in brez nevarnosti prisluškoval: opazoval ter čakal prikladnega trenutka.

Hiša Saint-Pol.

132

Knjigoveznica
A. Feldstein
v Ljubljani
Radeckega cesta 12
se najtopleje priporoča.

Išče se dva krojaška
pomočnika,
enega za fino veliko delo, drugega istotako za
fino veliko delo, ki pa mora prevladati tudi fino
angleško damsko delo.
Ponudbe pod šifro „Št. 8“ na „Prvo anon-
žno pisarno“.

O. Bračko
Ljubljana, na Dunajski cesti št. 12
priporoča prave fine francoske parfume,
bogato zalogo rokaic
in vse v to stroko spadajoče pred-
mete v najfinjši kakovosti. Vnajna
naročila točno in solidno.

Tvrda Bilina & Kasch nasl. Priporoča svojo veliko zalogo glaze in raznovrstnih
drugih rokavic, modno blago, parfumerijo, galanterijo,
M. Schubert ročna dela, izdelovanje vseh vrst prevlečenih gumbov,
Ljubljana, Židovska ul. 5. kakor tudi vse kirurške potrebščine klime pasove,
ravnodržalec itd. po najnižjih cenah. Snaženje vseh
vrst rokavic. Moderna predtiskarija. Postrežba točna
in solidna. Vnajna naročila se točno izvršujejo.

IV. RAVNIHAR, urar, trgovec z zlat-
nino in srebrnino **Ljubljana**
Sv. Petra cesta št. 44.
Ker sem z večjo švicarsko tovarno ur stopil v ožjo trgovsko zvezo, mi je mogoče
postreči slav. občinstvu z najfinjšimi precizijskimi švicarskimi urami s svetovno zna-
nimi znamkami n. pr.: Glashütte, Schaffhausen, Omega, Seland Intakt itd. po naj-
nižjih cenah. — Za vsako pri meni kupljeno kakor tudi popravljeno uro jamčim.
Lastna delavnica za popravila in vsakovrstna v mojo stroko spadajoča nova dela.
Postrežba točna in cena.

Najfinjši ŠPIRIT
iz žita oddaja na debelo od 60 litrov naprej po
nizki tovarniški ceni veležanjarna 250
M. ROSNER Co.
v Ljubljani, poleg pivovarne „UNION“.

— 526 —

Capoche je Caboche. Zastopal je s svojih
osebe dvajset tisoč meščanov.
Ocuquetonville pa je zastopal vojvoda bur-
gundskega, ki je pa odvaljal vse Cabocheove
ljudi; Caboche je bil odposlanec meščanstva,
pripravljaljočega se na vstajo. Zgodovina je le
skromno očrtala njegovo vlogo in njegovo
delo v veliki žalost, ki se je odigrala po ce-
lem Parizu.
Morebiti je imel Caboche za se drug na-
men, nego biti le na čelu hipno pogumniemu
meščanstvu, ki je hotelo vreči plemstvo in
samo posesti njega mesto. Meščanstvu se je
hotelo vlade; pustilo bi sicer več svobode
ljudstvu ali hotelo je vladati.
Stvar je vedno enaka in se bo vlekla, do-
kter bo obstajala družba. Zakaj bistvo družbe
je, — in najsi sta družba le dva človeka —
vojske, očitno ali na skrivem. Oba hočeta biti
gospoda, oboje hočeta vladati. Niti misli si ne
upamo na družbo, v kateri bi ne hotel biti niti
eden niti drugi gospodovalec, kjer bi vladal
le sporazum in bi stremele vse moči le za
občni blagor.
Poteklo bo še mnogo sto let, predno do-
spe človeštvo do takega življenja, če se ne
pojavi med tem že novo bitje, ki zavladava nad
človekom in nad zemljo.
O Cabocheu moremo reči, da je bil hla-
den, nasilen človek, noseč v sebi nagon upora,
ne da bi vedel, kaj naj postavi na razvaline.
Glaven pogovor se je pletel med njim in
Ocuquetonville.
Mojster Caboche je bil dejal Ocuqueton-
ville, hočem vam razložiti načrte gospoda...

Štampilje
vseh vrst za urade, dru-
štva, trgovce itd.
Anton Černe
graver in izdelovatelj
kavčukovih štampilj.
Ljubljana, Start trg št. 90.
Ceniki franko.

Specialna trgovina
finih ročnih del
TONI JAGER
v Ljubljani, Židovska ulica 5.
Predtiskarija. — Tamburiranje. — Mon-
tiranje. — Plisiranje.

Simon Praprotnik
stavbeni in pohištveni mizar
v Ljubljani, Jenkova ulica št. 7.
priporoča p. n. odjemalcem
(posebno že onim v južnejših
krajih) svojo veliko zalogo
Lomar za led
v poljubnih velikostih za pi-
vovarne, restavracije, trgovine, delikatesne
trgovine itd. 218
Cene najnižje. Postrežba točna.
Ceniki zastoj in poštne prosto.

JULIJA ŠTOR — Ljubljana —
Prešernova ulica št. 5.
največja zaloga moških, dam-
skih in otroških čevljev, čevljev
za lawn-tennis in pristnih
goissserskih gorskih čevljev.
Elegantna in jako skrbna izvršitev
po vseh cenah.

„Angleško skladišče oblek“
O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5.
naznanja
okasijsko prodajo
poletnih oblek in slamičkov za gospode in dečke, ter poletne damske kon-
fekcije z globoko reduciranimi cenami.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani
izvršuje vsa tiskarska dela okusno in po zmernih cenah.
Zaloga županskih in drugih uradnih tiskovin.

Prihod vlakov v Ljubljano iz:

Dunaja . . .	12-55	3-15	4-45	5-55	9-55	12-47	5-21	8-55	5-31
Trsta . . .	12-02	4-09	9-04	11-21	2-51	6-17	9-47	11-45	
Trbiža . . .	7-23	9-51	11-14	4-20	7-00	8-15	11-33		
Kamnika . . .	6-42	11-00	2-41	6-15	10-30				
Rudolfovega . . .	8-59	3-00	9-13						
Kočevja . . .	8-59	3-00	9-13						
Vrhnike . . .	6-33	10-36	7-22						

* Brzovlak. ** Voz ob nedeljah in praznikih.

Odhod vlakov iz Ljubljane proti:

Dunaju . . .	12-08	12-18	4-39	7-30	11-26	3-11	6-32	9-53	10-45
Trstu . . .	1-20	3-22	5-13	6-03	10-02	1-06	5-41	8-28	
Trbižu . . .	1-47	6-52	9-09	11-30	3-52	6-35	10-00		
Kamniku . . .	7-27	11-50	3-12	7-15	11-00				
Rudolfovem . . .	7-32	1-31	7-44						
Kočevju . . .	7-32	1-31	7-44						
Vrhniki . . .	7-35	1-18	8-10						

* Brzovlak. ** Voz ob nedeljah in praznikih. † Od 26. maja oziroma 1. julija.

Del. glavica: Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani. Rez. fond nad
K 8,000.000. K 800.000.
Stritarjeva ulica št. 2, (lastna hiša)
Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in agencija v Gratežu.
Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih
4 1/2 %

„Dan“ je edini slovenski neodvisni
politiški dnevnik.
„Dan“ je najinformativnejši slovenski
dnevnik.
„Dan“ je edini slovenski dnevnik, ki
izhaja tudi ob nedeljah in
praznikih.
„Dan“ je najodločnejši neodvisni ju-
tranji list.
„Dan“ je najcenejši napredni dnevnik;
posamezni izvodi po 6 vinarjev,
s pošto mesečno le K 170.
„Dan“ je razširjen v najširših ljud-
skih slojih, ker ga vsakdo rad
čita in je zato jako uspešno
oglaševanje v njem.

Učiteljska tiskarna
priporoča v nakup vsemu
učitelstvu, vsem učitelj-
skim društvom in vsem
okraj. učiteljskim knjiž-
nicam
po vsebini in opremljenosti
Ganglovo knjigo:
Beli rojaki.
Elegantno vezana knjiga
stane 3 K, — proširana
2 K 60 vinarjev, s poštnino
26 vinarjev več.
Naroča se v Učiteljski tiskarni
v Ljubljani.

— 527 —

— Gospod Ocuquetonville, je odgovoril Ca-
boche rezko, vaš gospod je obljubil, da pride
sem osebno in se pogovorimo o možnostih
rojske. Kralj je sicer žalosten in pust, ravno
ak, kakor je naše bedno stanje in naše misli.
Pa ni mogoče drugače: trdnjav nimamo, ki jih
stražijo čete oborožencev in debelo zidovje.
Zalezujejo, zasledujejo in ovirajo nas noč in
dan. Zato smo si morali izbrati varen kraj. Ta
kamenolom je naša Hiša Saint-Pol. Gostje, ki
pridejo sem so nam nedotakljivi. Ali se je
rebiti vaš gospod bal, da se ni potrudil k nam?
Caboche je vprašal strupeno in s prezir-
ljivim nasmeškom.
— Pazite se, je ogorčeno protestiral Oc-
quetonville. Naš gospod se imenuje Ivan Ne-
vstrašni.
— Tem slabše, če ga ni tukaj! Ali nas
prezira torej, ako se nas ne boji. Zakaj se voj-
voda ne potrudil k nam, vprašam zopet. Jaz
sem bil v njegovi palači. Z nami je takrat pil
iz zlatih čaš, ali se sramuje piti danes z nami
iz kositernih? Gospod Ocuquetonville, od vas
nočem slišati njegovih predlogov, naj pride
sam in naj jih pove! Poslušati ga hočemo!
— Tukaj sem je zadonelo zamolklo v tem
hipu po dvorani.
Oči vseh so se obrnile proti stopnicam,
odkoder je prihajal glas. Tudi Passavant se je
ozrl. Videl je, kako se je spuščal zloznega ko-
raka po stopnišču človek visoke postave,
zavit v plašč. Prišel je sredi med navzoče in
se razkril. Burgundci so se globoko naklonili,
še globokeje pa meščanje. Le Caboche je